

πάξουν δέρματα, ρούχα, φάρμακα, ὅ,τι πιάσουν σὰ χέρια τους τρέχουν νὰ τὸ πωλήσουν στὸν Ἑβραῖο πὸν τρέμει ἀπὸ τὴ χιρὰ του καὶ χαϊδεύει τὰ γένεα του γιατί ὁ Ἕλληνας δέχεται μαχαίρι μέσα στὰ φυλοκάρδια του.

Ποιὸ εἶνε σήμερα τὸ ἀποτέλεσμα; Ἡ Τουρκία ἔμεινε μονάχη. Σταμάτησε τὸ ἐμπόριο καὶ δὲν ἔχει λεφτὰ νὰ φᾶνε οἱ ὑπάλληλοι. Ὅσα κλέβουν, δὲ φτάνουνε. Στρατολογία ἀμέσως στοὺς χριστιανοὺς νὰ πάρουν λίρες. Ἔτσι ὁ τόπος ξεξουμίστηκε καὶ σήμερα εἶναι κουρέλι βρώμικο. Αὐτὰ οὐλα δὲν μποροῦν νὰ στηρίξουν ποτὲ ἓνα Κράτος, δὲν μποροῦν νὰ τοῦ δώσουν ζωὴ καὶ δύναμη. Σκελετὸς ἔμεινε καὶ θὰ σωριαστῆ μιὰ μέρα. Οἱ νόμοι οἱ γραφοὶ πὸν δὲν ἀλλάζουν ποτέ, τὸ φινερῶνουν. Ὅσο γιὰ τὸ χαντάκιμα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς στὴν Τουρκία, ἐγὼ ἔχω τὴ γνώμη ὅτι τὴν θὰ δείξῃ τὴ δύναμή της. Οἱ Τούρκοι σὸ τρεμουλιασμά τους θὰ πιαστοῦν ἀπὸ μᾶς νὰ περπατήσουν γιὰ νὰ φτιάσουν μιὰ ὥρα γρηγορότερα σὸ μεζᾶρι τους. Τὸ δέντρο πὸν ἔχει ρίζες χιλιάδες μέτρα κάτω στὴ γῆ δὲν ἔχει φόβο ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κτώμια. Μπορεῖ μάλιστα τὸ Ἑλληνικὸ δέντρο νὰ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ αἷμα. Τώρα ἡ Ἑλληνουριὰ τῆς Μ. Ἀσίας θὰ θεριέψῃ περισσότερο γιατί πόνεσε, ἔκλαψε, πνίχτηκεν, λερώθηκεν, στέναξε, ντροσιάστηκε ἡ μάνα, ἡ ἀδελφὴ καὶ τὸ ἀμούστακο ἀγῶρι, ἔφτυσε αἷμα ὁ πατέρας ἀπὸ τὴν κλωτσιὰ τοῦ Βασιβουζούκου. Γιὰ νὰ ξυπνήσουν ἐκεῖ, ἔπρεπε νὰ τοὺς χτυπήσῃ μαχαίρι ἄγριο, ἀτότσιμα.

Δὲ λιγοψυχῶ. Ραῖνω μ' εὐγνωμοσύνης λόγια τὸ Νεοτουρκισμὸ πὸν ἄνοιξε τὴν πληγὴν καὶ χύθηκε τὸ αἷμα. Χωρὶς αἷμα, λευτεριά δὲν ἔρχεται. Εἶναι ἡ μεγάλη ἀλήθεια πὸν σάρωσε τοὺς βάρβαρους λαοὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου. Σὲ μιὰ πολιτεία τῆς Μακεδονίας ἓνας καπετάνιος στὰ 1906 δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσῃ τὴ δύναμη τῶν Ἑλλήνων. Σ' ὅσους καὶ ἂν εἶπε τὸ μυστικὸ του τοῦ γύρισαν τὴν πλάτη. Μιὰ νύχτα ἔσφαξε πέντε νοικοκυραίους καὶ τὸν πατᾶ καὶ διαλάλησε ὅτι τοὺς ἔσφαξαν οἱ Βούργαροι. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ χωριὸ ἔβγαλε σαράντα παιδιά στὰ βουνά.

Ὁ Νεοτουρκισμὸς μοιάζει σὰν τὸν ἀδέξιο, ἀμόρφωτο καὶ τσαρλατάνο χειροῦργο πὸν λέει. — Ἡ τὸν γλυτώνω ἢ τὸν στέλνω στὸν κάτω κόσμον. Κ' ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸν γλυτώσῃ, τὸν ξεμπερδεύει.

Τέτοιες οἱ σκέψεις τῶν Νεοτούρκων γιὰ τὸ Κράτος τους. Ἄλλοι δικοὶ μας πὸν ἐμελέτησαν τὸ Νεοτουρκισμὸ καὶ λογαριάζουν τὸ αὔριο καὶ ὄχι τὸ σήμερα, ἄκουσα νὰ τοὺς θαυμάζουν καὶ νὰ τοὺς δοξάζουν.

Κάποιος μάλιστα εἶπε ὅτι ὁ Ἐμβέρ—μεταξὺ μας, παρακαλῶ—εἶναι Ἕλληνας ἄξιωματικός, γι' αὐτὸ πολυτεύεται ἔτσι.

Ἐγὼ τὸ πιστεύω.

M. P.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΙΤΑΝΟΜΑΧΙΑ

Καθε φορα που φουντωνει η πυρκαγια του πολεμου, χτυπανε τα παλαμια οι φρονημοι, και λενε ευχαριστημενοι απτον εαυτο τους: «Οι πολεμοι δε θα λειψουνε ποτε. Οι μαυροι ειρηνοφιλοι και οι πιο βλακες αντιμιλιταριστες, οι αρρωστοι ιδεολογοι δεν το βλεπουνε λοιπον;». Και με αυταρεσκο χαμογελο αραδιαζουνε τα γνωστα επιχειρηματα. Κι' ακουμε τις γνωστες λεξεις: Ουτοπια, La grande illusion και τετια πολλα.— Τι θα ελεγαν ομως εντοι οι καλοτατοι γνωστικοι, αν μ' ακουγαν να λεω στα παιδια μου: «Παιδια μου, να μην εισαστε ιδεολογοι και συτοπιστες. Η κλεψια, ο φονος, η πορνεια δε θα λειψουνε ποτες απο την ανθρωποτητα. Ειναι ολ' αυτα ενα στοιχειο της ζωης. Απο τοτε που πρωτοφανηκε ο ανθρωπος απαιω στη Γη ισουμε τωρα, η κλεψια, ο φονος και η πορνεια δεν ελειψαν, ουτε στην πιο παραμερη γωνια του πλανητη μας. Γι' αυτο δεν υπαρχει δευτερη γωμη. Λοιπον προσεξτε καλα, μη σας ξεγελασουνε μερικοι μαυροι ιδεολογοι και ηθικολογοι. Η ορθη αντιληψη της ζωης λειει πως πρεπει να κλεβετε και να σκοτωνετε και να πορνευετε, οπως μπορειτε καλυτερα. Δεν υπαρχει τιμωτερο και ευγενικοτερο ιδανικο απο την κλεψια, το φονο και την πορνεια και γι' αυτο το ιδανικο ο ανθρωπος πρεπει να διει, οταν χρειαστει, και τη ζωη του.— Κι' απο πτερα, κι' απο μητερα, κι' απο αδερφια, κι' απο γυναικα, κι' απο παιδια, τιμωτερο και ιεροτερο ειναι η κλεψια, ο φονος κι' η πορνεια!»

Πιος φταιει για τουτον τον πολεμο, που αναψε πυρκαγια σ' ολον τον κοσμο; Πιος τον ηθελε; Οι Γερμανοι, βλαστημει ο ενας. Οχι, οι Εγγλεζοι, μουγκριζει ο αλλος, ο τριτος αναθεματιζει τη Γαλλια, κι' ο τεταρτος τη Ρουσία. Αλλοι παλε λενε, πως αιτια του πολεμου ειναι μονον ο Καίξερ ἢ ο Φραγγισκος Ιωσηφ ἢ ο Ασκουιθ. Κι' οι βλαστημιες κι' οι καταρες δινουν και παιρνουν.

Ας ακουστει η φωνη του μεγαλου φιλανθρωπου Τολστοη, του αφορισμενου απο την Ιερα Συνοδο της Αγιας Ρωσιας, του περιφρονημενου απο τους γνωστικους ανθρωπους. Τα λογια αυτα ειπωθησαν την εποχη του πολεμου του Τρανσβααλ.

«Οταν διο ανθρωποι μεθυσμενοι, παιζοντας χαρτια, ερθουνε στα χερια, δε θα κατηγορησω τον εναν απο τους διο, όσο πειστικα κιαν ειναι τα επιχειρηματα του αλλου. Η τιποτενια κι' ελεεινη διαγωγη του ενος δε βρισκεται σ' αντιθεση με το Δικιο του αλλου, αλλα η αιτια του καυγα ειναι οτι, αντι; κι' οι διο τους να δουλευουνε ἢ να ξεκουραζονται, πηγανε και μεθυσανε και παιξανε χαρτια μεσα στην Ταβερνα.

Απαράλλαχτα δε μπορώ να συμφωνήσω, όταν λενε πως ταχα σ' έναν οποιοδήποτε πολεμο μ'νο απο τη μια μερια βρ.σκειται το αδικιο. Μπορει κανεις να παραδεχτει, οτι απο τη μια μερια ενεργουνε ή φερνουνται χειροτερα' μα αυτη η εξέταση δε μπορει να φανερωσει την αληθινη αιτια, που φερνει μια τετια φοβερη, φριχτη, κι' απανθρωπη πραξη, οπως ο πολεμος...». «...Αναγνωριζουμε τον πολεμο οχι μονο γι' αναγκαιο, μα και σαν κατι τι επαινετο, κι' οταν φουντωσει η πυρκαγια του πολεμου, ριχνουμε την ευτυνη σ' ενα Τσαμπερλαιν κ. τ. λ...»

«...Διδασκουμε στα παιδια μας αυτη τη θρησκεια, την αναγνωριζουμε μεις οι ιδιοι, και υστερα λεμε πως ο Τσαμπερλαιν η ο Κρουγκερ ειναι η αιτια, που σκοτωνουν οι ανθρωποι ο ενας τον αλλονε. Γιαυτο δε συμφωνω μαζί σας, και δε μπορω να ριξω την ευτυνη στα τυφλα οργανα της Αμαθιας και της Μοχτηριας, αλλα καταλαβαινω πως η αιτια βρισκειται καπου αλλου, καπου που κι' εγω ο ιδιος μπορω να δουλεψω για το λιγοστεμα η για το μεγαλωμα του κακου.»

Αυτα τα λογια μπορει να μην αρεσουνε σε μερικους. Αλλοι μπορει να τα βρισκουνε Ουτολιες, ιδεολογιες, αδυνατα, βλαβερα, εκφυλα, ή ξερω γω τί αλλο.— Ε, τοτε ας σταθουμε με σεβασμο μπροστα στη Γιγαντομαχια, ας βγαλουμε το καπελλο μας κι' ας θαμασουμε τους ηρωες. Κι' ας αφισουμε τις γκρινιες και τις αναντρες βλαστημιες και τους υστερισμους κατα μερος. Μη λερωνουμε το θεαμα με ψεματα. Ας αφισουμε το Δικιο, το Λευτερωμα των λαων, τη Φιλανθρωπια και τον ανθρωπισμο στη μανια. Ας θαυμασουμε το ευγενικο αιμα που χυνεται ποταμι, ετσι αφοβα, για μιαν ιδεα, για μια Πατριδα, για ενα Χρεος.

Ας ειμαστε σκληροι, αδερφια μου, ας μην ειμαστε ομως και προστυχοι!

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΣΑΑΔΗ.— "Αν τὸ ἐλλάττωμα ἐνὸς σκλάβου, ποὺ ἔχει χίλια ἐλλάττώματα, τὸ ἀνέχεται ὁ Σουλτάνος, τὸ ἐλλάττωμα γίνεται ἀρετὴ

ΣΑΑΔΗ.— Ὁ ἔξυπνος δὲν ἐμπιστεύεται ποτὲ δύσκολες ὑποθέσεις στὸν κοιτὸ. Ὅσο καλὰ κι' ἂν ξέρῃ τὴν τέχνη του ἕνας καλαθοπλέκτης ποτὲ δὲ θὰ τὸν πάρουν νὰ ἐργαστῇ στὸ ἀργαστήρι τῶν μεταξωτῶν.

ΣΑΑΔΗ.— Πέθανε ἀπὸ τὴν πείνα, μὰ μὴ ζεῖς στὴ ράχη τοῦ φτωχοῦ.

ΣΑΑΔΗ.— Ὁ λαὸς εἶναι ἕνα καρποφόρο δέντρο ποὺ θέλει περιποίησι γιὰ νὰ κἀνῃ καλοὺς καρπούς.

ΕΛΕΓΓΙΑΚΟΙ ΤΟΝΟΙ

ΟΙ ΑΝΗΣΤΡΕΦΤΟΙ (*)

Ἔρμες οἱ στάνες κοὶ τὰ γρέκια τὰ λατοσκέπαστα ἀπόρφανα—στὴν ἀποσκισύρα τους τὰ πράματα δὲν ἀπαριάζουνται στοῦ μεσοκαλοκαιριοῦ τὸ κάμα...

Στὰ καλντερίμια τῆς Ὀξιάς ποὺ τὸ ἔλατο πνίγει ἀργά, σκυφοκέφαλα, βαρύθυμα κιλάν τὰ πρόβιατα...

Τὰ κύπρα δίχως λάλο καὶ τὰ τροκάνια ἀγλώσσιδα καὶ οἱ φλογέρες στέρφες...

Οἱ ροδομάγουλες βλαχοῦλες μὲ τὰ στητὰ τους τὰ κορμιά, τὰ κρυσταλλένια πετράτα στήθεια—τῶν μπιστικῶν ἐπήρανε τὴ θέση — καὶ σαλαγὰν τὰ πρόβιατα μ' ἀράθυμο σάλαγο...

Μά, οἱ μπιστικοὶ ποῦ μίσησαν; Ποῦ πῆγαν; Ποῦ πῆγαν καὶ τίς καλὲς τους ἀφήσαν, καὶ τὰ μαντριὰ ποὺ τὸ ξεκλήρισμα προσιμένει, ἀποξέχασαν;

... Στὸ σούρσιμο—οἱ γεροσελιγκάδες—παραστάθησαν. Αὐτοὶ σμίξαν τὸ μαυρομάτη τὸν κριγιὸ μὲ τὸ χιονάτο πρόβιατο...

Μὰ τώρα! Τώρα ὁ κοῦρος μπρόβαλε...

Ποιὸς θὰ παρασταθεῖ μὲ τὴ μακερὰ γαλλίδα νὰ λευτερώσει ἀπ' τῶν μαλλιῶν τὴ φλοκοιὴ κουβέρτα τὰ ἐριμοψημένα πράματα;...

... Ὁ γένος θὰ μπροβάει!

Ποιὸς θὰ σταθεῖ σὺ γέννημα;

Ποιὸς θεὰν λευτερώσει ἀπὸ τὸ βράχο τῆς κοιλίης τὴ γαίτανῶσα ἀμνάδα;...

Οἱ μπιστικοὶ ποῦ μίσησαν; Ποῦ πῆγαν; Ποῦ πῆγαν καὶ τὰ πράματα ξεθάσανε καὶ τίς καλὲς ἀφήσαν;

... Τὸ παναγύρι ἀκόμα τοὺς κρατᾷ σὶ ἀντικρυνὰ λημέρια;

—Μιὰ νυχτιὰ ἄς γυρίσουν ξανά, μὲ γλυκὸ φίλι νὰ φιλέψουν τίς καλὲς, μὲ καλὸ λόγο τὰ γονικά. Τὴν κάπα νὰ ρίξουν στὶς τετράγωνες πλάτες — στὸ σκάρισμα νὰ τραβήξουν—νὰκούσουν τὸ σγουρομάλλικο σκυλί τους νάληγται ἀπὸ χαρὰ,—νὰ φυσήσουν τῆς φλογέρας ζωὴ — νὰκκουμπήσουν στῶν προβάτων τὸ πλάι, — κι ἄς φύγουν μετὰ γιὰ τὸ παναγύρι ποὺ τὸ λαγοῦτο τοῦ λαουτιέρη τοὺς μάζεψεν καὶ τὸ βιολι τοὺς γήτηψεν τοῦ βιολιτζῆ!

Ἄς γυρίσουν ἕνα δεῖλι λιπόθυμο, ποὺ ὁ γήλιος στῆς Ὀξιάς τὰ ἔλαια θὰ ρίχνει τῆς χαρᾶς τὴ χρωματωσιά, καὶ μετὰ ἄς μισέψουν—ἄς φύγουν...

Θὰ γυρίσουν ξανά στὰ κονάκια— στὰ βοσκοτόπια τῆς ἀγάπης οἱ γλυκαπάντεχοι;

—... Ἡ Παναγιά τὸ θάμα τῆς ἄς κάνει!

Στὰ Βλάχικα κονάκια τῆς Ὀξιάς

Τὸ Στανό τοῦ 1913.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

(*) Εἶναι τὸ πρῶτο τῆς σειρᾶς τῶν στίχων ποὺ δημοσιεύτηκαν μὲ τὸν τίτλο: «Οἱ κουκουβάγιες ξεφαντώνουνε στὰ ρέπια» στὸ «Νουμά» τῆς 11 τοῦ Γενάρου 1914, ἀρ. 518.